

VVA ledenvergadering, 18 juni 2021

Auteurscontractenrecht: Vergoedingsaanspraken

Stef van Gompel

Vergoedingsaanspraken uit hoofde van de Wet ACR

- **Billijke vergoeding voor exploitatieverlening** (art. 25c lid 1 Aw)
  - Evt. op verzoek van sector vast te stellen door minister van OCW (leden 2 t/m 5)
  - Grondslag in EU acquis: art. 18 DSM-richtlijn (passende en evenredige vergoeding)
- **Aanvullende billijke vergoeding bij onbekende exploitatiewijzen** (art. 25c lid 6 Aw)
  - Geen aparte grondslag in EU acquis, maar kan worden gezien als onderdeel van art. 18 DSM-richtlijn en eventueel te effectueren via art. 20 DSM-richtlijn
- **Aanvullende billijke vergoeding bij ernstige onevenredigheid** (art. 25d Aw)
  - Grondslag in EU acquis: art. 20 DSM-richtlijn (contractaanpassingsmechanisme)

Makers hadden gehoopt op billijkere vergoedingen ...

"Mijn positie is er de afgelopen 2,5 jaar zeker niet beter op geworden, eerder verslechterd."

Anoniem, illustrator en visueel ontwerper

Werken voor een kratje bier...
en meer onbillijke voorstellen

platform

platform
makers

Ervaringen met het auteurscontractenrecht
juli 2015 - december 2017

makers

... en lijken nog steeds ontevreden

Net binnen Algemeen Economie Sport Tech Media en Cultuur Achterklap

11 mei 2021 12:41
Laatste update: 11 mei 2021 14:18

15 NUjj-reacties

Uitgever DPG Media wordt voor de rechter gedaagd door twee freelance journalisten. Zij vinden dat ze niet naar behoren betaald worden. Het tweetal wordt gesteund door de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Stichting Rechtshulp Auteurs (SRA).

Nieuws Vernieuwing Het vak Loopbaan Agenda Vacatures

[Reyer Boxem](#) — maandag 17 mei 2021, 13:29 | 6 reacties, [praat mee](#)

Afscheidsbrief aan het Dagblad van het Noorden. Reyer Boxem wil de afkalving niet langer aanzien

Bevindingen uit Evaluatie Wet ACR

- **Billijke vergoeding voor exploitatieverlening** (art. 25c lid 1 Aw)
  - In de praktijk: geen aanpassingen contractuele exploitatievergoeding
  - Klachten met name uit: journalistiek, educatief en niet-literaire vertalingen
  - Nauwelijks jurisprudentie: slechts twee vonnissen (*Persgroep-zaken*)
- **Aanvullende billijke vergoeding bij onbekende exploitatiewijzen** (art. 25c lid 6 Aw)
  - Geen knelpunten: nog geen gevallen van ‘nog onbekende’ exploitatiewijzen
- **Aanvullende billijke vergoeding bij ernstige onevenredigheid** (art. 25d Aw)
  - Bij eenmalige lumpsum profiteren makers niet evenredig mee van exploitatie
  - Klachten met name uit: journalistiek, educatief en niet-literaire vertalingen
  - Geen jurisprudentie; slechts twee uitspraken Geschillencie ACR (*Soof 2*)

Uitspraken bieden (nog) weinig aanknopingspunten

- **In zowel *Persgroep*-zaken als *Soof 2*-uitspraken: verhoging vergoedingen**
  - *Persgroep*-zaken: van € 0,13 naar € 0,21 per woord en van € 42 naar € 65 per foto
  - *Soof 2*: royalty's van 7 naar 12% (regisseur) en van 5 naar 10% (scenarioschrijver)
- **Onduidelijk hoe nieuwe tarieven zijn berekend en waarom ze nu wel 'billijk' zijn**
  - O.a. vergelijking met andere gangbare tarieven en met uurloon van journalisten in loondienst (cao), maar ook: oplage, exploitatierisico's en marktpositie exploitant
  - Door gebrek aan informatie: i.p.v. totale netto-inkomsten uit hele keten vergeleken met netto-inkomsten van producent (royaltycomponent, niet salariscomponent)
- **Complicerende factoren bij vaststelling billijkheid en onevenredigheid**
  - Forfaitaire tarieven onderscheiden niet tussen maak- en exploitatievergoeding
  - Hoe meet je onevenredigheid? Gehele keten/deel? Bruto/netto-inkomsten?

Waarom nauwelijks effecten waarneembaar?

- **Gebrek aan duidelijkheid over de normerende werking van art. 25c en 25d Aw**
  - Wanneer is een vergoeding wel of niet billijk?
  - Wanneer is een aanvullende billijke vergoeding op zijn plaats?
- **Nauwelijks formele klachten van makers: angst voor blacklisting**
  - De vrees dat exploitanten niet meer met ‘lastige’ makers willen werken
  - In veel sectoren: markt beheerst door beperkt aantal producenten of uitgevers
- **Communicerende vaten**
  - Uitspraken nodig om de open normen van art. 25c en 25d Aw in te kleuren

Positieve invloed van nieuwe regels van DSM-richtlijn?

- **Transparantieplicht** (art. 19 DSM-richtlijn)
  - Om inzicht te krijgen in inkomsten en claims hard te kunnen maken → Visser
- **Contractaanpassingsmechanisme** (art. 20 DSM-richtlijn)
  - Breder disproporționaliteitsbepaling: geldt voor alle gevallen van (duidelijke) onevenredigheid en niet alleen bij ‘doorslaand succes’ (oude parl. geschiedenis)
  - Ook in te roepen tegen (sub)licentienemers: claim leggen waar geld wordt verdiend
  - Namens vertegenwoordigers van makers in te roepen (*class action*) met behoud van anonimiteit (ov. 78): maar lastig in concrete gevallen (alleen abstracte claims)
- **Ruimte voor sectorspecifieke collectieve regelingen** (art. 18 lid 2 DSM-richtlijn)
  - “verschillende mechanismen te gebruiken”: ruimte voor collectieve afspraken

Wat kan de praktijk doen om de situatie te verbeteren?

- **Initiatief om tot eerlijkere vergoedingen te komen: Fair Practice Code**
  - Rekentools, maar alleen voor maakvergoeding (honorarium voor geleverde arbeid)
  - Eventueel naleving als subsidievoorwaarde in de culturele sector
- **Op sectorniveau afspraken maken over billijke vergoedingen**
  - Model/branche-overeenkomsten: wordt in sommige sectoren aan gewerkt
  - Eventueel goedkeuring van collectieve vergoedingsafspraken via art. 25c lid 2 Aw
Ingewikkelde procedure, die gezamenlijk verzoek vereist: mogelijk uit te breiden tot eenzijdig verzoek na *bona fide* poging om tot afspraken te komen
- **Rol subsidieverstrekkers en overheid**
  - Billijke vergoeding voor maker als subsidievoorwaarde voor (film)producent
  - Druk op publiek gefinancierde instellingen, zoals publieke omroepen